

Sveriges förenade studentkårer

Handläggare: Frida Lundberg

Datum: 2012-02-24

Dnr: PU2-6/1112

Tre blir två! Två nya myndigheter inom utbildningsområdet (SOU 2012:1)

Sveriges förenade studentkårer (SFS) har av Utbildningsdepartementet getts möjlighet att framföra synpunkter på utredningen *Tre blir två! Två nya myndigheter inom utbildningsområdet (SOU 2012:1)*

SFS inkommer här med sina synpunkter.

Camilla Georgsson
Ordförande
camilla.georgsson@sfs.se
08-54 57 01 05

Frida Lundberg
Jurist och utredare
frida.lundberg@sfs.se
08-54 57 01 15

Synpunkter:

Det problem som SFS har sett från studenternas håll är att ansvaret för att informera om högre utbildning på ett tydligt sätt varit delat mellan Verket för högskoleservice (VHS) och Högskoleverket (HSV).

SFS tolkar direktivet till utredningen som att regeringen anser att HSV har varit en myndighet med för hög grad av självständighet. Enligt utredningens förslag ska den nya granskningsmyndigheten i första hand fungera som en stabsfunktion till Utbildningsdepartementet. Vissa uppgifter ska därför försvinna, läggas på en ny servicemyndighet eller läggas direkt på högskolorna.

SFS konstaterar med viss besvikelse att en myndighet som stått studenterna nära kommer att splittras. Det förslag som nu ligger på bordet är att skapa en myndighet som är tätt knuten till regeringen samt en myndighet som styrs av en majoritet av lärosätesrepresentanter. SFS kommer från studenternas sida att sakna en mer oberoende samarbetspart. SFS vill därför i detta remissvar klargöra vad organisationen anser vara nödvändigt för att behålla en god rättsäkerhet för studenterna och för att i de nya myndigheterna skapa en kultur där studenternas deltagande ses som en självklarhet.

Studentinflytande

SFS vill särskilt att frågan om studentinflytande i de framtida myndigheterna belyses i kommande proposition. Utredningen behandlar frågan om studentrepresentanter i styrelse/insynsråd, vilket är bra. Vi vill dock lyfta att frågan om studentinflytande behöver behandlas ytterligare och i ett bredare perspektiv. SFS anser att HSV har arbetat föredömligt genom att inkludera studenterna i sin verksamhet och se studenternas medverkan både ur demokratisk synvinkel och som kvalitetsdrivande för verksamheten. Det innebär att myndigheten aktivt efterfrågar studenternas deltagande. Vi vill se att både den nya granskningsmyndigheten och den nya servicemyndigheten genomsyras av en kultur där studentinflytande är prioriterat och värdesätts.

1. En ny myndighet för kvalitetssäkring och tillsyn av högskolan

1.1 Kvalitetssäkring

Sverige har tidigare varit ett föregångsland inom kvalitetssäkring. När granskningsmyndigheten nu föreslås att i första hand vara en stabsfunktion till regeringen finns skäl att tydligt formulera hur arbetet med att utföra granskningsverksamhet, både i metod och utförande, ska garanteras oberoende. SFS menar att Sveriges medlemskap i ENQA är mycket värdefullt och anser det vara självklart att Sverige ska leva upp till kraven på *"independence of quality assurance agencies"*.

1.2 Tillsyn

Den tillsyn som Högskoleverket utövar är mycket viktig för studenternas rättssäkerhet. SFS är positiva till att utredningen inte föreslår någon förändring av hur uppdraget är formulerat. Regeringen har framhållit att en ökad autonomi för lärosätena också kräver ökad tillsyn. SFS skulle därför vilja se ett utökat uppdrag på detta område, där servicemyndigheten tydligt informerar studenter om deras rättigheter och instruerar dem om i vilken mån de kan vända sig till granskningsmyndigheten med olika ärenden. SFS vill också se att det skapas rutiner för att informera studenter och sökanden om vilka rättigheter som gäller för dem som studerar vid stiftelsehögskolor.

SFS vill vidare framhålla vikten av att information om resultatet av granskningsmyndighetens tillsyn kommer studenterna tillhanda genom den nya servicemyndigheten. I denna fråga måste det finnas ett gott samarbete mellan myndigheterna. SFS vill inte se att servicemyndighetens styrelse eller lärosätena har synpunkter på huruvida information från granskningsmyndigheten ska spridas eller ej.

Om överföringen av främjandeuppgifter till lärosätena genomförs anser SFS att det tydligt ska framgå av granskningsmyndighetens instruktion att myndigheten ska granska lärosätenas arbete med dessa uppgifter. Vi återkommer nedan i texten med synpunkter på förslagen kring främjandeuppgifter.

1.3 Analysuppdrag och statistikansvar

SFS ser positivt på att den nya granskningsmyndigheten tillförs ett statistikansvar och vill se att uppdraget inkluderar att insamlad statistik tillgängliggörs på ett tillgängligt och begripligt sätt.

Ett nytt analysuppdrag föreslås också ligga på den granskande myndigheten. Enligt utredningen ska analyserna ha relevans för regeringens politik och svara mot regeringens behov av beslutsunderlag. SFS vill se att granskningsmyndigheten även i fortsättningen har möjlighet att genomföra egeninitierade utredningar, utredningar som ofta varit viktiga för studentgruppen. När HSV möter representanter för studenterna efterfrågas ofta studenternas perspektiv och verket har med genuint intresse tagit till sig förslag till utredningar som är viktiga för studentgruppen. SFS anser att studenternas önskemål även i fortsättningen ska beaktas i lika hög utsträckning.

1.4 Omvärldsbevakning

HSV har försett högskolesektorn med information från den omvärldsbevakning de bedriver. Det vore en stor förlust för SFS och studentkårerna att gå miste om den kunskap som insamlas inom en sådan verksamhet och vi kommer inte att på ett självklart sätt kunna ta del av omvärldsbevakning som skulle bedrivas i lärosätenas regi.

SFS vill passa på att uppmärksamma regeringen på den potential som finns inom ett uppdrag om omvärldsbevakning, och som skulle kunna lyftas till nya nivåer om de nya myndigheterna fick ett uttalat mandat att utveckla verksamheten. De kunskaper som en god omvärldsbevakning förmedlar driver kvaliteten framåt för samtliga högskolor. Dessa kunskaper leder till en levande

högskolesfär där kunskaper förmedlas och diskuteras på konferenser och seminarier, sammanhang där också studenter och andra aktörer inom sektorn är delaktiga. SFS anser att det är en grav missbedömning från regeringens sida om inte en professionell nationell samordning av relevanta kunskaper som baseras på omvärldsanalys prioriteras. Kunskaper om omvärlden bidrar till en progressiv och kreativ sektor.

2. En ny myndighet för högskoleservice och internationellt samarbete.

SFS konstaterar att den nya servicemyndigheten ska ha tydlig förankring hos lärosätena. SFS anser att det kan vara riktigt för den verksamhet lärosätena finansierar men att det inte är oproblemiskt för andra delar av servicemyndighetens verksamhet. Vi vill se ett tydligt medborgarperspektiv i myndighetens uppdrag, där hänsyn tas till studenter, potentiella studenter och andra som vänder sig till myndigheten. SFS vill betona vikten av en diversifierad styrelse där det finns utrymme för tre studentrepresentanter, om detta inte är oskäligt med hänsyn till styrelsens totala storlek.

2.1 Information

SFS är positiva till att en ny myndighet får ett tydligt informationsuppdrag med utgångspunkt att tillhandahålla neutral, relevant och saklig information som gör det möjligt för studenter och andra berörda målgrupper att göra väl avvägda val. SFS vill samtidigt påpeka hur viktigt det är att information från granskningsmyndigheten, så som kvalitetsutvärderingar och andra rapporter, ses som neutral information och publiceras via servicemyndigheten. Detta ska vara oavhängigt lärosätenas eventuella invändningar, vilket inte är helt okomplicerat eftersom lärosätena betalar myndigheten för uppdraget att tillhandahålla information till sökande till högskolan. Det som bör vara myndighetens målsättning är att sätta studenternas behov i första rummet.

2.2 Tillträdesfrågor och bedömning av utländsk utbildning

SFS ser positivt på förslaget att samla frågor gällande tillträde vid en myndighet, då det ger en tydlighet till studenten om vem som hanterar och besvarar frågor gällande tillträde. Det är också viktigt att den myndighet som bedömer utländska utbildningar har de kunskaper som krävs för att göra en riktig och rättsäker bedömning.

SFS är dock betänksamma över valet att samla alla frågor gällande tillträdesfrågor och bedömning av utländsk utbildning inom den nya servicemyndigheten. Detta då exempelvis bedömning av utländsk utbildning ligger i en gråzon. Bedömningen kan vara så väl service till lärosäten och/eller studenter, som en kvalitetsgranskning av utbildningen och en bedömning av vilken svensk utbildning den kan likställas med. SFS önskar att detta perspektiv tillvaratas.

Frågorna gällande tillträde är komplicerade och måste hanteras rättsäkert. HSV har i dagsläget ett rådgivande organ knutet till sig, vilket bistår HSV i

frågor gällande tillträde. SFS vill framföra vikten av att även i fortsättningen knyta expertkunskaper till sig för att diskutera och utreda dessa frågor.

2.3 Analys inom verksamhetsområdet

Den nya servicemyndigheten ska svara för statistik, analys, utredning och uppföljning inom sitt verksamhetsområde. Som tidigare nämnts är SFS angelägna om att den nya myndigheten för vidare den kultur med studentinflytande som HSV har tillämpat. Det innebär att samarbete med studenter, och lyhörddhet för vad studenterna anser behöver utredas, är en prioriterad fråga. SFS har tidigare lyft vikten av att granskningsmyndigheten får utrymme att göra egeninitierade utredningar. Denna ståndpunkt avser naturligtvis även servicemyndigheten.

2.4 Föreskrifter

SFS anser inte att det är lämpligt att en myndighet med tydlig förankring hos lärosätena beslutar om föreskrifter för högskolan. Det riskerar att skapa intressekonflikter. SFS förordar att det uppdraget läggs på granskningsmyndigheten.

2.5 Främjandeuppdrag

SFS beklagar att främjandeuppdragen att motverka diskriminering och främja lika rättigheter inte föreslås föras över till den nya servicemyndigheten, vilket vore rimligt. SFS vill se att det nuvarande Jämställdhetsrådet lever vidare i någon form. Högskoleverkets arbete har inte bara varit ett stöd för lärosätena utan även för SFS och studentkårerna. Det är långt kvar till en jämställd högskola och SFS vill se ett nationellt grepp på detta problem.

Det är också mycket beklagligt att främjandeuppgiften att stimulera intresset för högre studier inte föreslås föras över till servicemyndigheten. Det vore naturligt att integrera denna målsättning i servicemyndighetens verksamhet. För att locka de mest motiverade studenterna till högskolan krävs kunskaper om breddad rekrytering och breddat deltagande, detta bör den nya servicemyndigheten ansvara för.

I de fall främjandeuppgifter förs över till lärosätena krävs granskning. SFS anser att lärosätenas arbete med ovan nämnda frågor måste följas upp och utvärderas av granskningsmyndigheten. SFS vill vidare se att uppdraget att samla in statistik och att analysera jämställdhetsaspekter i högre utbildning tydligt framgår i servicemyndighetens uppdrag.

3. Övrigt

3.1 Internationella programkontoret (IPK)

SFS har svårt att se fördelarna med att integrera de delar av IPK:s verksamhet som inte rör högskolan i den nya verksamheten.

3.2 Försäkringar

SFS har inget att invända mot att uppgiften att för lärosätenas räkning teckna personskadeförsäkring för studenterna förs över från CSN till den nya servicemyndigheten. I samband med att uppgiften förs över vill SFS dock starkt uppmana till att villkoren för försäkringen ses över. Delar av försäkringen är otillräckliga och är inte anpassade för de villkor som gäller för många av dagens studenter. SFS deltar gärna i en översyn och delar med oss av våra kunskaper och erfarenheter.